

3ο Πανελλήνιο Συνέδριο Τοπικής Ιστορίας και Εκπαίδευσης
Η Μικρασιατική Καταστροφή και η διδακτική προσέγγισή της
στο σύγχρονο σχολείο

Χαλκίδα, 27-29 Ιανουαρίου 2023

1^ο Πρότυπο ΓΕΛ Χαλκίδας
Όμιλος Ιστορίας
σχ. έτος 2021-2022

Άφιξη και ενσωμάτωση των προσφύγων μετά τη μικρασιατική καταστροφή στη Χαλκίδα

100 χρόνια (1922-2022)

Υπεύθυνες Ομίλου:

- Πανταζή Γεωργία, ΠΕ02
- Μότσια Ελπίδα, ΠΕ02

Επιστημονική καθοδήγηση:

Ματθαίου Μαρία, ΠΕ02

*«η Μικρασιατική Καταστροφή έχει αφήσει
τραυματικό αποτύπωμα στη συλλογική
συνείδηση, όχι μόνον των Μικρασιατών που
ξεριζώθηκαν από τη γενέθλια γη τους, αλλά και
όλων των Ελλήνων»*

ΥΠΠΟΑ

Έργο Ομίλου

- συγκέντρωση σε ψηφιακή μορφή κειμηλίων, φερμένων από τις Χαμένες Πατρίδες
- προσπάθεια αυτά να «διηγηθούν» τις ιστορίες τους
- αποθησαύρισή τους σε ψηφιακό αποθετήριο
- Δημιουργία τοπόσημου

Σκοπός

- οι μαθητές να αποκτήσουν μια άλλη αντίληψη για την Ιστορία:
ότι και οι ίδιοι, οι οικογένειές τους, οι γείτονες και φίλοι
μπορεί να είναι ή να γίνουν μέρος της.

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα

Οι μαθητές

- να μάθουν για ένα σημαντικό ιστορικό γεγονός της νεότερης Ιστορίας **βιωματικά**
- να γνωρίσουν το χώρο που κινούνται καθημερινά, να αποκτήσουν μια πιο ουσιαστική σχέση μαζί του ,να γίνουν πιο παρατηρητικοί
- να επισημάνουν, μέσα από τα ανεπαίσθητα και τα ορατά ίχνη, την εγκατάσταση των προσφύγων στην περιοχή τους
- να συνεργαστούν με τους άλλους και να αποκτήσουν εμπειρία στον χειρισμό διαφόρων καταστάσεων ως **μικροί ερευνητές-αναλυτές**
- να διαμορφώσουν το ρόλο του **ενεργητικού ακροατή** και **προσεκτικού παρατηρητή** για γεγονότα που απέχουν χρονικά από τους ίδιους και τα ενδιαφέροντά τους
- να γίνουν συλλέκτες και **παραγωγοί νοήματος**
- να αναπτύξουν ψηφιακές δεξιότητες
- να εμπλέξουν και “άλλους” (οικογένεια-Δήμο- άλλα σχολεία) στην αναψηλάφηση του παρελθόντος και να σημανθούν “τοπόσημα” μέσα στην πόλη.

Οργάνωση της διδασκαλίας και απαιτούμενη υλικοτεχνική υποδομή

- Δίωρες συναντήσεις του Ομίλου εβδομαδιαίως
- Εργασίες ατομικές και ομαδικές
- Εργαστήριο Πληροφορικής

Περιγραφή διδακτικής πορείας και δραστηριοτήτων

A. ενεργοποίηση μνήμης στο οικογενειακό /φιλικό περιβάλλον

Οι μαθητές (με προσφυγική ρίζα) να ζητήσουν

- να τους **διηγηθούν** οι πρεσβύτεροι τις **ιστορίες** που κι αυτοί άκουσαν από την προηγούμενη γενιά
- να τους **δείξουν κειμήλια** (έπιπλα, εικόνες, ρούχα κ.ά.) που φυλάσσουν.
- να **υποδείξουν χώρους** όπου η προσφυγική συνοικία κάλυπτε τις ανάγκες της (βρύσες, χώροι υγιεινής, μπακάλικα, κουρεία κ.α.).
- να **ανασύρουν** παλιές φωτογραφίες
- να **θυμηθούν έθιμα και τραγούδια** κάθε λογής, που τα έζησαν και οι ίδιοι ή τα άκουσαν ως αφηγήσεις και μνήμες της απωλεσθείσας πατρίδας.

B. έρευνα στο πεδίο

Οι μαθητές

- να σταχυολογήσουν **ονόματα δρόμων** στην περιοχή του σχολείου, τα οποία παραπέμπουν στις χαμένες πατρίδες
- να συζητήσουν τα **ονόματα των συνοικιών** και να ανακαλύψουν αν, σε συνδυασμό με παλιές φωτογραφίες της πόλης που δείχνουν την επέκτασή της, σχετίζονται με την εγκατάσταση των προσφύγων του '22.
- να παρατηρήσουν τα κτήρια και τις τυχόν αρχιτεκτονικές και δομικές ιδιαιτερότητές τους, ώστε να εντοπιστούν εναπομείναντα **ορατά ίχνη** της στέγασης των προσφύγων.

- να καταγράψουν τους **προσφυγικούς πολιτιστικούς Συλλόγους** που θα συναντήσουν και να πάρουν συνέντευξη από εκπροσώπους τους για τους σκοπούς και τη δράση τους.
Πολλές φορές η δράση αυτών των Συλλόγων εγγράφεται στο χώρο με την επαναληπτική τέλεση δρώμενων στους χώρους της γειτονιάς (π.χ. αναβίωση του εθίμου του κλήδονα σε πλατεία στη Νεάπολη από τον Σύλλογο Μικρασιατών).
- να σημειώσουν τυχόν υπάρχοντα **μνημεία στους δημόσιους χώρους** στις προσφυγικές συνοικίες ή αλλού

Δραστηριότητες

I. Προετοιμασίας:

- **Εισήγηση για τα ιστορικά γεγονότα** και προβολή οπτικοακουστικού υλικού σχετικού με τη Μικρασιατική καταστροφή και την έλευση των προσφύγων στην Ελλάδα
- **Αξιοποίηση ψηφιακών εφαρμογών και ΓΑΚ** για τη μελέτη των προσφυγικών διαδρομών
- **Δημιουργία αφίσας και ερωτηματολογίων** για τη συγκέντρωση κειμηλίων

II. Συγκέντρωση υλικού

- Συγκέντρωση σε ψηφιακή μορφή κειμηλίων
- Συγκέντρωση φωτογραφικού υλικού από περιήγηση στους προσφυγικούς συνοικισμούς της περιοχής της Χαλκίδας.
- Συγκέντρωση-ταξινόμηση-ψηφιοποίηση ερωτηματολογίων μαθητών-εκπαιδευτικών

- ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΕΙΣ

- Επίσκεψη στο Μουσείο Μικρασιατικό Πολιτισμού στο Προκόπι και στον Ι.Ν. Αγ. Ιωάννου Ρώσου
- Επίσκεψη στον Πολιτιστικό Σύλλογο Μικρασιατών Νεάπολης

III. Επεξεργασίας

- Κριτική προσέγγιση των κειμηλίων
- Εξαγωγή συμπερασμάτων για την επαγγελματική, οικονομική και πολιτιστική ζωή των προσφύγων και τη στάση της τοπικής κοινωνίας απέναντί τους
- Ταξινόμηση υλικού - δημιουργία ψηφιακού αποθετηρίου

Τελικά προϊόντα

1. Το βιβλίο της Ιστορίας

1922-2022

**ΑΦΙΕΡΩΜΑ ΜΝΗΜΗΣ ΣΤΟΥΣ ΞΕΡΙΖΩΜΕΝΟΥΣ ΤΗΣ ΜΙΚΡΑΣΙΑΤΙΚΗΣ
ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΗΣ**

2.Ψηφιακό Αποθετήριο

<https://1lyk-chalk.eyv.sch.gr/?p=2541>

1ο ΠΡΟΤΥΠΟ
ΓΕΛ ΧΑΛΚΙΔΑΣ

Αρχική

Ανακοινώσεις ▾

Σχολείο ▾

Δράσεις ▾

Μαθήματα ▾

Εκπαιδευτικοί ▾

Επικοινωνία

24
Μάι

2022

ΟΜΙΛΟΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ (2021-2022)

1ο Πρότυπο ΓΕΛ Χαλκίδας

Αφιέρωμα στα 100 χρόνια από τη Μικρασιατική
καταστροφή: 1922-2022

**ΨΗΦΙΑΚΟ
ΑΠΟΘΕΤΗΡΙΟ
ΚΕΙΜΗΛΙΩΝ**

ΚΕΙΜΗΛΙΑ ΤΡΕΠΕΚΗ

Φλιτζάνι από φέλιτσιο και
σαμάκι. Οκαγένας Αγγελάκη

Παλιό κρυστάλλινο φλιτζάνι
και ποτήρι γλυκού του
κουτιλιού. Οκαγένας
Αγγελάκη Δημ.

Λαθινικά σφαιρικά
τραπέζιμάνηλα/ κουβέρτα.
Οκαγένας Αγγελάκη

Βαλίτσα και μπουκιέ
Αλασατανών προσφύγων.
Οκαγένας Αγγελάκη Δημ.

ΚΕΙΜΗΛΙΑ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ ΚΟΚΟΔΗ Κ. από ΛΑΓΓΑΔΑ Μ.ΑΣΙΑΣ

Μπουφές

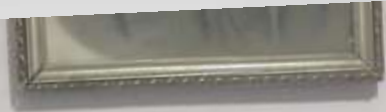

Φωτογραφία προσφύγων

Φωτογραφία

1920
2.

КАРТЕ ПОСТАЛЕ

1921

Адресат: [illegible]
[illegible]

Содержание [illegible]

Имя [illegible]

Возраст [illegible]

Адрес [illegible]

Место рождения [illegible]

Служба [illegible]

Семейное положение [illegible]

Семейные сведения [illegible]

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΕΙΑ
ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗ ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΕΥΒΟΙΑΣ
Αριθ. Ταύτητος 59163/5968

Υπογραφή κατόχου

[Handwritten signature]

Επώνυμο *[Handwritten]*
familien name **HATSIADONAKI**

Όνομα *[Handwritten]*
name **ΜΑΡΙΝΟΣ**

Όν. πατρός *[Handwritten]* Αντωνίου
ελητρ. *[Handwritten]* Κατασκευαστή

Ανάστ. 170 Έπάγγ. 188 ατμ
Θρήσκευμα **Ορθόδοξος**

Έγεννήθη τό έτος **1902** έτών (42.)
Είς **Συγγιάνη** έπαρχίας **Τοβυρί**

Δημότης **Συγγιανέων**

1) Αριθ. Μητρώου **1205**
2) Κατοικία *[Handwritten]* οδός *[Handwritten]*

3) αριθ. *[Handwritten]* έπαρχίας *[Handwritten]*
Εν *[Handwritten]* τή *[Handwritten]* 1944

Ο Διοικητής

[Handwritten signature]

ΑΛΦΑΒΗΤΑΡΙ ΛΕΩΝΙΔΑ ΧΑΧΛΙΔΗ

Ο κος Χαχλιδης ήταν ανταλλάξιμος από τον Πύργο στα περίχωρα της Κιου/της και έφτασε στην Ελλάδα 17 χρονών. Η οικογένειά του εγκαταστάθηκε καταρχάς στην Ν. Πύργο και μετέπειτα στην Αθήνα. Το αλφάβητάρι κατέχει εγγονός του

Handwritten notes on a strip of paper, possibly a receipt or list, with several yellowed spots. The text is mostly illegible due to blurring and fading.

114
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΧΑΛΚΙΔΟΣ
ΠΙΣΤΟΠΟΙΕΙ ΟΤΙ:

Το εξάγεται εν τού σχετικού Πρωτοκόλλου συνομοσπονδίας της υπ' αυτού 'ερας
ισόπλευς στελέδαση εν Χαλκίδι την 2-9-1928
ε μεταξύ του Γαρυφθαίου Χρυσού Καρυφθαίου και
Μητροπολιτικού Γραφείου (Α.Μ. 22) συνεπεί της υπ' αριθ. 264
αίας και από 4-9-1928 Επισκοπής όθειας συνελλόντων
προβέρων 25 (Α?) γάμων κοινωνίων και 6 γα
δεν ηργούδα μετά τού θανάτου των
Το αίτημα του Αθανασίου Καρυφθαίου δίδεται τε
ν ίνα χρησιμοποιησεί όπως δεί.

Εν Χαλκίδι το 30-10-1928
Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ
Ε.Α.
ΑΡΧΙΕΡΑΤΙΚΟΣ ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ
Αρχιφ. Δου Μπατατζής
ΠΡΩΤΟΣ ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ

Ραυφύραφοι Καρυφθαίου
του Αθανασίου και της Άρας
γεννηθέντες το 1902 στο Νεοχώρι
Καρυφθαίου Μ. Άβίας

ΜΟΥΣΕΙΟ
ΙΚΡΑΣΙΑΤΙΚΟΥ
ΟΛΙΤΣΜΟΥ
ΡΟΚΟΠΙΟΥ ΕΥΒΟΙΑΣ

3. ΤΟΠΟΣΗΜΟ – “έξυπνη πινακίδα”

<https://1lyk-chalk.eyv.sch.gr/?p=3409>

Αφιερώνουμε το έργο μας σε όλους εκείνους τους **ήρωες-πρόσφυγες** της Μικρασιατικής τραγωδίας που κατάφεραν να μετατρέψουν τον πόνο τους σε δημιουργία αποτελώντας πρότυπα θάρρους και αγωνιστικότητας για όλους μας και κυρίως για τη νέα γενιά που τόσο πολύ το χρειάζεται στις δύσκολες εποχές που διανύουμε. Συνεχίζουμε με αμείωτη ένταση το ταξίδι ανάδειξης της πλούσιας πολιτιστικής κληρονομιάς του τόπου μας με στόχο η πόλη μας να γεμίσει με ανάλογες έξυπνες ψηφιακές πινακίδες αποτυπώνοντας στο παρόν τα πλούσια διδάγματα της ιστορικής μνήμης, με την υπόσχεση ότι: **ΔΕ ΘΑ ΞΕΧΑΣΟΥΜΕ!!!**

Post Views: 224

Βιωματική μάθηση!

Η συνέχεια της δράσης

Υιοθέτηση από την ΔΕΠΠΣ της πρότασής μας
να δημιουργηθεί σχετικό δίκτυο Ιστορίας
των ΠΠΣ

Ευχαριστούμε!

